

A בס"ד

Intro

Today we will learn בע"ה of נדרי of מסכת נדרים. Some of the topics we will learn about include.

The Machlokes of הלל בית שמאי ובית הלל in the Mishnah's case of

ראה אותן אוכלין תאנים

ואמר הרי עליכם קרבן

ונמצאו אביו ואחיו והיו עמהן אחרים

A person noticed from afar a group of people eating from his dates, and he placed a נדר on them to prohibit all benefits from him. He then he realized that his father and brother were amongst the group.

The corresponding Machlokes of רבי עקיבא and the חכמים in a later Mishnah's case of a person who made a Neder of איסור אכילת בשר ויין כל השנה, to prohibit himself from the consumption of meat and wine for the entire year. In which the Halachah is

פותרין בשבתות ובי"ט

פותרין בשבתות ובי"ט

The Chacham may remove the נדר with a פתח that he would NOT have made the נדר had he known

שאסור להצטער בשבת

A person may not deprive himself on Shabbos and Yom Tov.

A

ראה אותן אוכלין תאנים
ואמר הרי עליכם קרבן
ונמצאו אביו ואחיו
והיו עמהן אחרים

A person made a נדר of

איסור אכילת בשר ויין
כל השנה

פותרין בשבתות ובי"ט

B Some of the terms and concepts we will learn about include:

נדר שהותר מקצתו

הותר כלו

A Neder which is partially nullified becomes completely nullified.

The Machlokes of רבי מאיר ורבי יוסי when a person makes a statement, in which there is a contradiction between the initial and final parts:

רבי מאיר holds

תפוס לשון ראשון

We go with the initial part,

רבי יוסי holds

בגמר דבריו אדם נתפס

We also go with the final part.

B

נדר שהותר מקצתו
הותר כלו

If a person makes a statement,
in which there is a contradiction
between the initial
and final parts

כרבי יוסי

בגמר דבריו
אדם נתפס

כרבי מאיר

תפוס
לשון ראשון

1 בס"ד
So let's review ...

The previous Mishnah discusses the forms of נדרי שגגות
One that makes a נדר with an erroneous assumption;
As the Ran explains, the Mishnah discusses two forms of שגגה:
שגגה בשעת אמירת הנדר
The שגגה existed while he stated the נדר. And,
שגגה בשעת חלות הנדר
The שגגה only developed when the נדר was to take effect.
In all cases the נדר is NOT effective, and it does not even require a היתר חכם.

1 נדרי שגגות

One that makes a נדר with an erroneous assumption

שגגה בשעת חלות הנדר	שגגה בשעת אמירת הנדר
<i>The שגגה only developed when the נדר was to take effect</i>	<i>The שגגה existed while he stated the נדר</i>

The נדר is NOT effective, and it does not even require a חכם היתר

2 The Mishnah concludes with a case of

ראה אותן אוכלין תאנים
ואמר הרי עליכם קרבן
ונמצאו אביו ואחיו
והיו עמהן אחרים
A person noticed from afar a group of people eating from his dates, and he made a נדר to prohibit them from benefitting from him. He then realized that his father and brother were amongst the group.
בית שמאי אומרים
הן מותרים
ומה שעמהם אסורים
שגג בשעת אמירת הנדר
He did NOT intend to include them when he made the נדר.
However, regarding the others, the נדר IS effective, because
לא שגג בשעת אמירת הנדר
He DID intend to include them when he made the נדר.
ובית הלל אומרים
אלו ואלו מותרין
בית הלל disagree and say that regarding all, the נדר is NOT effective.

2 ראה אותן אוכלין תאנים
ואמר הרי עליכם קרבן
ונמצאו אביו ואחיו - והיו עמהן אחרים

בית שמאי
הן מותרים
ומה שעמהם אסורים

אביו ואחיו
לא שגג בשעת אמירת הנדר
Not Effective

אחרים
לא שגג בשעת אמירת הנדר
Is Effective

בית הלל
אלו ואלו מותרין
Not effective for anyone

The Gemara explains this Machlokes with a subsequent Mishnah.

3 A person made a נדר of השנה כל השנה, to prohibit the consumption of meat and wine for the entire year; The Mishnah rules; פותחין בשבתות ובי"ט
 The Chacham may remove the נדר with a פתח that he would NOT have made the נדר had he known שאסור להצטער בשבת
 A person is prohibited to deprive himself on Shabbos and Yom Tov.
 Therefore, בראשונה היו אומרים אותן הימים מותרים ושאר כל הימים אסורים
 The Chachamim initially ruled that, for שבת ויום טוב the נדר is nullified, but for ימות החול the נדר remains in effect. עד שבא רבי עקיבא ולימד נדר שהותר מקצתו הותר כולו
 However AND שבת ויום טוב, רבי עקיבא ruled that for both, the נדר is nullified, because once a Neder is partially nullified, it becomes completely nullified. However, the Chachamim hold we do not say נדר שהותר מקצתו הותר כולו
 As the Ran explains, this is also the reasoning for the Machlokes בית שמאי ובית הלל בית שמאי concur with the Chachamim. Therefore, they hold אביו ואחיו מותרים ומה שעמהם אסורים
 Although the נדר is nullified regarding אחיו ואביו, it is not necessarily nullified regarding אחרים, because we do not say נדר שהותר מקצתו הותר כולו
 While בית הלל concur with רבי עקיבא, and therefore hold אלו ואלו מותרין Since the נדר is nullified regarding אחיו ואביו, it is also nullified regarding אחרים, because we DO say נדר שהותר מקצתו הותר כולו

3 A person made a נדר of איסור אכילת בשר ויין כל השנה to prohibit eating meat and wine for the entire year; פותחין בשבתות ובי"ט
 The Chacham may remove the נדר with a פתח that he would NOT have made the נדר had he known שאסור להצטער בשבת
 בראשונה היו אומרים אותן הימים - מותרים ושאר כל הימים - אסורים
 נדר שהותר מקצתו הותר כולו (with a red X) → בית הלל אלו ואלו מותרין
 נדר שהותר מקצתו הותר כולו (with a green arrow) → בית שמאי הן מותרים ומה שעמהם אסורים

4 However the Ran explains that there is a distinction between the two Mishnayos:
 In our Mishnah's case of אביו ואחיו הותר מאיליו בלא פתח The נדר is NOT effective, and does NOT even require a חכם, because איכא טעות בעיקר הנדר שלא נתכוון לאביו מעולם
 The נדר existed while he made the נדר, because he did NOT intend to place a נדר on אביו at all.
 However, in the subsequent Mishnah's case of וי"ט שבתות צריך פתח להתירו The נדר IS effective, and it DOES require a חכם, because ליכא טעות בעיקר הנדר מפני שידע שיעברו עליו שבתות וי"ט
 He DID intend to make a נדר for וי"ט שבת, knowing that a complete year includes וי"ט שבת

4 The Ran explains that there is a distinction between the two Mishnayos
 ראה אותן אוכלין תאנים ואמר הרי עליכם קרבן ונמצאו אביו ואחיו והיו עמהם אחרים → הותר מאיליו בלא פתח איכא טעות בעיקר הנדר שלא נתכוון לאביו מעולם
 איסור אכילת בשר ויין כל השנה פותחין בשבתות ובי"ט → צריך פתח להתירו ליכא טעות בעיקר הנדר מפני שידע שיעברו עליו שבתות וי"ט

5 The Gemara continues with a Machlokes regarding the reasoning of the previous Machlokes:

רבה says that there is NO Machlokes when the נדר was מעמיד לשון הראשון He maintained the נדר's original wording, in which he said

אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר כולכם אסורין חוץ מאבא I would have made the same general נדר for all the people, but I would have included an exclusion of my father.

That רבי עקיבא and בית הלל agree that

אביו ואחיו מותרים ומה שעמהם אסורים And we do NOT say

נדר שהותר מקצתו הותר כולו

Because, as the Ran explains

His father was never included in the נדר's wording, and this is not considered even הותר מקצתו.

The Machlokes is only when the נדר is

משנה לשון הראשון He changes the נדר's wording, in which he says

אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר I would have made a specific נדר for each person, in which my father would remain מותר.

The חכמים and בית שמאי hold

אביו ואחיו מותרים ומה שעמהם אסורים Although for אביו the נדר is NOT effective, for אחרים the נדר IS effective, because we do NOT say נדר שהותר מקצתו הותר כולו

While רבי עקיבא and בית הלל hold

אלו ואלו מותרין Because we only say נדר שהותר מקצתו הותר כולו

In this case that

איכא תרתי טעות גמור לגבי האב וטעות לשון גבי אחרים

There is an error, for both parts of the נדר: There is a טעות in the נדר itself, regarding the father; and a טעות in the wording of the נדר regarding the others.

5 רבה
There is no Machlokes when the נודר was מעמיד לשון הראשון
He maintained the נודר's original wording, in which he said

אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר כולכם אסורין חוץ מאבא

חכמים - בית שמאי
הן מותרים ומה שעמהם אסורים
בית הלל - ר' עקיבא
אביו ואחיו מותרים ומה שעמהם אסורים

And we do NOT say נדר שהותר מקצתו הותר כולו

Because his father was never included in the נודר's wording

The Machlokes is only when the נודר is משנה לשון הראשון

He changes the נודר's wording, in which he says

אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר

I would have made a specific נדר for each person in which my father would remain מותר

חכמים - בית שמאי
הן מותרים ומה שעמהם אסורים
בית הלל - ר' עקיבא
אלו ואלו מותרין

אמרו
נדר שהותר מקצתו הותר כולו

לא אמרו
נדר שהותר מקצתו הותר כולו

טעות גמור לגבי האב וטעות לשון גבי אחרים

6

רבא disagrees and says there is NO Machlokes when the נודר is משנה לשון הראשון, in which he says אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר agree that because איכא טעות בלשון הנדר There is an error in the נדר's wording And the חכמים agree with the concept of שמאי בית שמאי and the נדר שהותר מקצתו הותר כולו

The Machlokes is only when the נודר is מעמיד לשון הראשון, in which he says אילו הייתי יודע שאבא ביניכם הייתי אומר כולכם אסורין חוץ מאבא The חכמים hold and the שמאי hold אביו ואחיו מותרים ומה שעמהם אסורים Because, in this case we CANNOT apply the concept of נדר שהותר מקצתו הותר כולו It's not considered even הותר מקצתו, because ליכא טעות בעיקר הנדר שהרי תחילת דיבוריו מתקיים There is NO error in the נדר's main part, because the initial part of אסורין חוץ מאבא remains in the second wording. And עיקר הנדר is the תחילת דבריו, because סברי לה כרבי מאיר דאמר תפוס לשון ראשון They hold like רבי מאיר that says we go with a person's initial statement, when it contradicts his final statement.

While רבי עקיבא and בית הלל hold אלו ואלו מותרין Because we CAN apply the concept of נדר שהותר מקצתו הותר כולו And it IS considered הותר מקצתו because איכא טעות בעיקר הנדר שהרי סוף דבריו אינו מתקיים There IS an error in the original נדר, because the final part of חוץ מאבא did NOT exist in the original wording, and סוף דבריו is the עיקר הנדר, because סברי לה כרבי יוסי דאמר בגמר דבריו אדם נתפס They hold like רבי יוסי that says, we go with a person's final statement, when it contradicts his initial statement.

The Gemara proceeds to question רבא from several later Mishnayos and Braisos, which רבא then explains according to his opinion.

6

רבא
disagrees and says
there is no Machlokes when the נודר is
משנה לשון הראשון,
in which he says

אילו הייתי יודע שאבא ביניכם
הייתי אומר פלוני ופלוני אסורין ואבא מותר

חכמים - בית שמאי
אלו ואלו מותרין
because
איכא טעות בלשון הנדר

איריון
נדר שהותר מקצתו
הותר כולו

The Machlokes is only when the נודר is
מעמיד לשון הראשון
in which he says

אילו הייתי יודע שאבא ביניכם
הייתי אומר כולכם אסורין חוץ מאבא

חכמים - בית שמאי
אביו ואחיו מותרים
ומה שעמהם
אסורים

בית הלל - רבי עקיבא
אלו ואלו מותרין
It is not מקצתו ע
because

איכא טעות בעיקר הנדר
ליכא טעות בעיקר הנדר
It is not מקצתו ע
because

סברי לה כרבי יוסי דאמר
בגמר דבריו אדם נתפס
סברי לה כרבי מאיר דאמר
תפוס לשון ראשון